

Regelrådets uttalelse

Om: Høring om utkast til ny lov om vern av forretningshemmeligheter – gjennomføring av EUs forretningshemmelighetsdirektiv i norsk rett

Ansvarlig: Justis- og beredskapsdepartementet

Regelrådets konklusjon: **Forslaget er tilstrekkelig utredet**

Justis- og beredskapsdepartementet

Deres ref.:
18/6167

Vår ref.:
18/00261

Dato:
25.01.2018

Vår saksbehandler:
Kristin Johnsrud

Uttalelse

Om: Høring om utkast til ny lov om vern av forretningshemmeligheter – gjennomføring av EUs forretningshemmelighetsdirektiv i norsk rett

Konklusjon: Forslaget er tilstrekkelig utredet

Regelrådets samlede vurdering av forslaget

Regelrådet mener at utredningen av ny lov om vern av forretningshemmeligheter er tilstrekkelig utredet, jf. utredningsinstruksen pkt. 2-1 og 2-2.

Regelrådet vil gi departementet ros for en grundig gjennomgang av direktivets forpliktelser og beskrivelser av hvordan direktivet er implementert i Sverige og Danmark. Gjennomgangen av svensk og dansk implementering styrker departementets forslag, både med hensyn til struktur, begrepsbruk og bruk av nasjonalt handlingsrom i direktivet.

Etter Regelrådets vurdering har forslaget gjennomgående positive virkninger for næringslivet. Regelrådet har forståelse for at det er vanskelig å tallfeste nyttevirkningene av forslaget. Dette illustreres blant annet ved at hverken Kommisjonens «Impact Assessment», svensk eller dansk utredning har tallfestet virkningene av forslaget for næringslivet. Regelrådet finner det videre positivt at reglens betydning for små virksomheter og oppstartsvirksomheter er vurdert, og at departementet har lagt vekt på å gi loven lett forståelig språk.

Ta gjerne kontakt ved spørsmål.

Med vennlig hilsen
Sandra Riise
leder av Regelrådet

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer.

1. Om forslaget som er sendt på høring

Justis- og beredskapsdepartementet har sendt på høring forslag til ny lov om vern av forretningshemmeligheter. Hovedformålet med forslaget er å gjennomføre direktiv (EU) 2016/943 om beskyttelse av fortrolig knowhow og fortrolige forretningsopplysninger (forretningshemmeligheter) mot ulovlig erverv, bruk og videreformidling (forretningshemmelighetsdirektivet) i norsk rett.

Forslaget innebærer en styrking av vernet for forretningshemmeligheter, og skal gjøre det enklere for innehaveren av hemmeligheten å håndheve sine rettigheter.

2. Regelrådets prioritering

Regelrådet skal bidra til at næringslivet ikke påføres unødvendige byrder gjennom nytt eller endret regelverk, jf. vedtekter for Regelrådet § 1.

Regelrådet skal vurdere utformingen av forslag til nytt eller endret regelverk, både lover og forskrifter, som påvirker næringslivets arbeidsbetingelser og øvrige relevante forhold, jf. vedtektene § 2 første ledd. Rådet står fritt til å prioritere hvilke saker man gir uttalelser i. På denne bakgrunn prioriterer Regelrådet å uttale seg om et utvalg av saker.

Regelrådet deler Justis- og beredskapsdepartementets (heretter departementet) syn på at vern av forretningshemmeligheter er av stor betydning for næringsdrivendes drift. Forslaget avveier hensynene til konkurranse og nyskaping, og gir virksomheter et vern for resultatene av nyskaping og dermed mulighet for avkastning på investeringer i forskning og utvikling. Regelrådet har valgt å uttale seg om høringen fordi forslaget til ny lov kommer til anvendelse og får virkninger for hele næringslivet, og fordi forslaget er særlig viktig for små bedrifter og oppstartsbedrifter.

3. Regelrådets vurdering av utredningen av konsekvenser for næringslivet

Det følger av Regelrådets vedtekter § 2 første ledd at Regelrådet skal ta stilling til om det er gjennomført konsekvensvurderinger etter de krav som utredningsinstruksen stiller, og om virkningene for næringslivet er tilstrekkelig kartlagt. Rådet kan vurdere hvorvidt nytt eller endret regelverk er utformet slik at målene oppnås til en relativt sett lav kostnad for næringslivet.

Som grunnlag for vurderingen nedenfor har Regelrådet særlig tatt utgangspunkt i kravene til innhold i beslutningsgrunnlaget i utredningsinstruksen kapittel 2. Det vil si pkt. 2-1 Minimumskravene til utredning og pkt. 2-2 Omfang og grundighet. Regelrådet har også sett hen til reglene om tidlig involvering av berørte i utredningsinstruksen pkt. 3-1.

3.1. Kostnadsvirkninger og nyttevirkninger for næringslivet

Etter Regelrådets vurdering har departementet gitt en god kvalitativ beskrivelse av nyttevirkningene for næringslivet. Departementet skriver i høringsnotatet at det ikke er mulig å tallfeste virkningene av forslaget for næringslivet. Regelrådet deler departementets syn, og viser i den forbindelse til at hverken EU-kommisjonens «Impact Assessment», svensk eller dansk utredning har tallfestet virkningene for næringslivet. Regelrådet viser videre til at en tallfesting av nyttevirkningene trolig ikke ville gitt et bedre beslutningsgrunnlag i denne saken. Regelrådet registrerer at det i den svenske konsekvensutredningen (SOU 2017:45, side 390) er kommentert en viss bekymring for virkningene av forretningshemmelighetsdirektivet på konkurranseklausuler i arbeidslivet. Dette er en problemstilling som også med fordel kunne vært drøftet i den norske utredningen. Regelrådet mener likevel at virkningene for næringslivet er tilstrekkelig utredet i høringsnotatet.

3.2. Konkurranssevirkninger for næringslivet

Vern av forretningshemmeligheter er etter Regelrådets vurdering av stor betydning for næringsdrivendes konkurransevne. Vern for resultatene av nyskaping og dermed mulighet for avkastning på investeringer i forskning og utvikling legger til rette for sunne konkurranseforhold og

økt nyskaping. Regelrådet deler departementets og direktivets syn på at reglene er særlig viktige for små og mellomstore virksomheter og oppstartsbedrifter som ofte mangler kompetanse, ressurser og finansiell styrke til å forfølge, styre, håndheve og forsvare sine rettigheter. Videre er harmoniserte regler på området positivt for konkurransen både nasjonalt og internasjonalt. Like regler i EU bidrar også til at terskelen for å satse internasjonalt blir mindre. Regelrådet finner det positivt at departementet har gjort grundig rede for hvordan forretningshemmelighetsdirektivet er implementert i Sverige og Danmark. Etter Regelrådets vurdering er det videre positivt fra et konkurranseperspektiv at departementet har sett hen til reguleringen i Sverige og Danmark der direktivet gir nasjonalt handlingsrom.

3.3. Forenkling for næringslivet

Etter Regelrådets vurdering inneholder forslaget ikke konkrete forenklingstiltak. På den annen side mener Regelrådet at forslaget til lov om vern av forretningshemmeligheter vil bidra til å klargjøre rettstilstanden og således likevel kunne medføre forenkling for næringslivet. Regelrådet finner det videre positivt at departementet har klartgjort og forenklet lovteksten sammenlignet med direktivteksten. Klart språk og lett tilgjengelige regler er etter Regelrådets vurdering viktig for brukerne av regelverket og en viktig forutsetning for en vellykket gjennomføring av loven.

3.4. Særskilt vurdering av hensynet til små virksomheter

Som nevnt under pkt. 3.2. Konkurransvirkninger for næringslivet, er det Regelrådets vurdering at forslaget er særlig viktig for små og mellomstore virksomheter. Departementet skriver i høringsnotatet at det er viktig at regler til vern for forretningshemmeligheter ikke benyttes uberettiget av store etablerte foretak for å presse små oppstartsbedrifter ut av markedet. Videre skriver departementet at forslaget ikke gir økt risiko for at små virksomheter skal lide slikt rettsstap, og i den store sammenheng er det viktig å understreke at det ikke foreslås endringer i kravene til sikringsgrunn og hovedkrav ved midlertidig forføyning. For å unngå den type situasjoner som departementet beskriver er det etter Regelrådets vurdering viktig at regelverket gjøres godt kjent og at reglene gis et klart og forståelig språk.

3.5. Alternative tiltak

Etter Regelrådets vurdering er problemstillingen og målet med reglene klart beskrevet i høringsnotatet. Det fremgår av høringsnotatet at direktivets bestemmelser i utgangspunktet ikke er til hinder for at norsk lovgivning opprettholder eller fastsetter mer vidtgående beskyttelse for forretningshemmeligheter, enn det som følger av direktivet. Dette utgangspunktet begrenses imidlertid av at direktivet på enkelte områder innebærer en totalharmonisering. Dette begrenser etter Regelrådets vurdering departementets mulighet til å utrede alternativer. Regelrådet registrerer imidlertid at direktivet på enkelte områder gir nasjonalt handlingsrom. På disse områdene har departementet større mulighet til å utrede alternative måter å bruke, eller ikke å bruke, handlingsrommet på. Regelrådet registrerer at direktivet blant annet gir nasjonalt handlingsrom til å fastsette foreldelsesfristens lengde, til å gi regler om at domstolene kan gis adgang til å pålegge utlevering av varer som utgjør inngrep og at reglene kan straffesanksjoneres (herunder straffenivå). Etter Regelrådets vurdering har departementet brukt handlingsrommet i disse tilfellene, men kun i begrenset grad utredet alternativer. Regelrådet viser imidlertid til at departementet gjennomgående har vist til hvordan reglene er implementert i Sverige og Danmark, og videre sett hen til reglene om immaterielle rettigheter. Regelrådet mener at dette til en viss grad kan veie opp for manglende utredning av alternativer, da implementeringen i Sverige og Danmark, og reguleringen av immaterielle rettigheter indirekte kan gi alternative løsninger. På denne bakgrunn mener Regelrådet at utredningen av alternativer kun har mindre svakheter.

3.6. Forutsetninger for en vellykket gjennomføring for næringslivet

Forutsetninger for en vellykket gjennomføring er etter Regelrådets vurdering ikke særskilt beskrevet eller vurdert i høringsnotatet. Som det fremgår av høringsnotatet vil reglene være særlig viktige for små og mellomstore virksomheter og oppstartsbedrifter. Etter Regelrådets vurdering er det derfor viktig at departementet i det videre arbeidet med saken er bevisst på hvordan reglene skal gjøres kjent

for næringslivet og at reglene utformes på en slik måte at de er tilgjengelige også for små virksomheter. Regelrådet er enige med departementet i at det er krevende lovteknisk å omsette direktivbestemmelsene til lovtekst. Regelrådet finner det imidlertid positivt at departementet likevel har prioritert dette. Lett tilgjengelig lovtekst og klart og presist språk er etter Regelrådets vurdering viktige forutsetninger for en vellykket gjennomføring i denne saken.

4. Er forslaget utformet slik at målene oppnås til en relativt sett lav kostnad for næringslivet?

Forslaget medfører en klargjøring av rettstilstanden for næringslivet. Videre har forslaget positive virkninger for konkurransen både nasjonalt og innen EU. Regelrådet mener at forslaget er positivt for næringslivet og at målene derfor kan oppnås til en relativt sett lav kostnad for næringslivet.